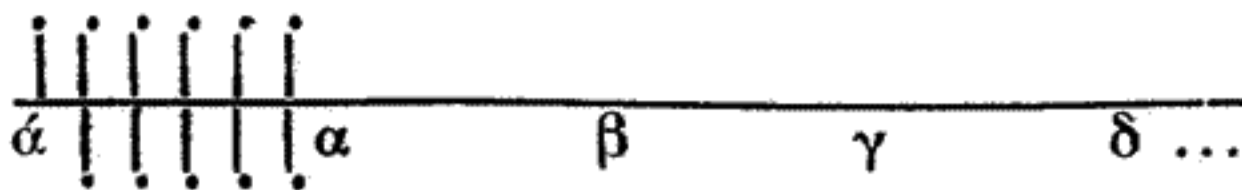

καὶ ἂν ἦσαν ἀνόμοια πρὸς ἐκείνας, διότι, ὡς εἵπομεν ἤδη, ἡ ἀνάπλασις γίνεται ἀδιαφόρως καὶ ἐξ ὁμοίων καὶ ἐξ ἀνομοίων.

Ἄλλ' εὐθὺς μόλις ἀναπλάσωμεν τῇ βοήθειᾳ τῶν ὑλικῶν τὰς ἀντιστοιχοῦσας ὁμοίας ἰδέας, συγκρίνομεν, ὡς εἵπομεν, τὴν παράστασιν τῶν αἰσθητῶν πρὸς τὴν τῶν ἀντιστοιχῶν ἰδεῶν καὶ βλέπομεν ὅτι αἱ παραστάσεις τῶν αἰσθητῶν ὑπολείπονται εἰς τελειότητα πολὺ ἐκείνων XIX 17 - 22 ὅσονδήποτε καὶ ἂν θέλουν νὰ φαίνωνται καὶ αὐταὶ τέλειαι ὡς ἐκείναι (πρὸ βλ. τὰς ὀπτικὰς ἀπάτας, τὴν διάταξιν τῶν ἐγχρωμῶν γραμμῶν εἰς τὰ φορέματα τῶν γυναικῶν, λευκὸν τετραγώνον φαίνεται μεῖζον ἴσου μέλανος, τὰς καμπύλας τοῦ Παρθενῶνος κλπ.).

Ἄλλ' ἐνταῦθα ἀνάγκη νὰ προσέξωμεν πολὺ εἰς ἓν σημεῖον, τὸ ὁποῖον εἶναι κρίσιμον διὰ τὴν νέαν ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἐὰν δηλ. παράστασις τις σήμερον ὥρα 8 π. μ. ἀκριβῶς ἀναπλάττει ἄλλην παράστασιν ὁμοίαν, πρὸς ἣν συγκρίνομεν τὴν τωρινήν, ἡ ἀναπλασθεῖσα εἶναι φυσικὰ προγενεστέρα τῆς σημερινῆς παραστάσεως, ἥτις προεκάλεσε τὴν ἀνάπλασιν· ἐὰν δηλ. τὸ ἑξατάξιον Γυμνάσιον ἀναπλάττει τὴν παράστασιν τοῦ τετραταξίου Γυμνασίου, αὕτη προηγῆθη χρονικῶς ἐκείνης· ἐπίσης ἡ σημερινὴ κακοδαιμονία τῆς ζωῆς ἀναπλάττει τὰς παραστάσεις παλαιότερων εὐτυχῶν ἡμερῶν, αἵτινες προηγῆθησαν χρονικῶς τῆς σημερινῆς ἐστοχῆς· ἐπίσης ἐὰν ἡ τεραστία ἐξέλιξις τῆς σημερινῆς Μηχανικῆς ἀναπλάττει ἄλλας περιόδους τῆς ἐπιστήμης ταύτης, πρὸς ἃς συγκρίνομεν αὐτήν, αὐταὶ προηγῆθησαν χρονικῶς τῆς σημερινῆς περιόδου τῆς Μηχανικῆς. Ὅθεν καὶ αἱ παραστάσεις τῶν ἀντιστοιχῶν ἰδεῶν, ἃς ἀναπλάττομεν διὰ τῶν αἰσθητῶν καὶ πρὸς ἃς συγκρίνομεν ταῦτα, προηγῆθησαν χρονικῶς τῶν παραστάσεων τῶν αἰσθητῶν, σχηματισθεῖσαι πρὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἐσχηματίσαμεν τὰς παραστάσεις τῶν αἰσθητῶν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ παραστάσεις τῶν αἰσθητῶν σχηματίζονται διὰ τῶν αἰσθήσεων, ἡ δὲ λειτουργία τῶν αἰσθήσεων ἀρχεται ἀπὸ τῆς στιγμῆς περίπου τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ ταῦτα, ἐπειδὴ αἱ παραστάσεις τῶν ἰδεῶν, πρὸς ἃς συγκρίνομεν τὰς τῶν αἰσθητῶν, προηγῆθησαν χρονικῶς τούτων, θὰ ἐσχηματίσθησαν πρὸ τῆς γεννήσεως ἡμῶν, ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἄρα πρὶν γεννηθῶμεν εἶχε γνωρίσει τὰς ἰδέας καὶ εἶχε σχηματίσει τὰς παραστάσεις αὐτῶν, **ὑπῆρχεν ἄρα πρὸ τῆς γεννήσεως ἡμῶν ἔχουσα γνωστικὴν δύναμιν.** Τὸ πρᾶγμα φαίνεται λαμπρῶς ἐκ τοῦ ἐξῆς σχήματος:

Ἡ εὐθεία γραμμὴ δεικνύει τὴν πορείαν τοῦ καθόλου βίου τῆς ψυχῆς, τὸ σημεῖον α δεικνύει τὸ σημεῖον τῆς γεννήσεως ἡμῶν, τὸ τμήμα α' α δεικνύει τὸν πρὸ τῆς γεννήσεως βίον τῆς ψυχῆς, τὸ τμήμα αβγδ... τὸν μετὰ τὴν γέννησιν· τὰ στίγματα τὰ ἑκατέρωθεν τῆς γραμμῆς α' α δηλοῦσι τὰς ιδέας, ἃς ἡ ψυχὴ πρὸ τῆς γεννήσεως ἐθεώρει καὶ ὧν ἐσχημάτιζεν ἐκίστοτε παραστάσεις ἐκφραζομένας διὰ τῶν καθέτων ἐπὶ τὴν α' α γραμμῶν. Ἐπειδὴ ὁ γεννηθεὶς ἄνθρωπος εὐθὺς κατὰ τὴν γέννησιν (α) (ἢ βραχὺ μετ' αὐτὴν) σχηματίζει παραστάσεις τῶν αἰσθητῶν, ταύτας δὲ συγκρίνει πρὸς τὰς τῶν ἀντιστοίχων ιδεῶν α' α, παλαιότερας οὖσας, ἔπεται ὅτι αἱ παραστάσεις τῶν ιδεῶν α' α ἐσχηματίσθησαν ὑπὸ τῆς ψυχῆς πρὸ τοῦ σημείου α ἥτοι πρὸ τῆς γεννήσεως ἡμῶν· καὶ ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ἐσχημάτιζε παραστάσεις τῶν ιδεῶν πρὸ τῆς γεννήσεως ἡμῶν, ὑπῆρχεν ἄρα ἡ ψυχὴ ἡμῶν πρὸ τῆς γεννήσεως ἔχουσα συνείδησιν, γνωστικὴν δύναμιν.—**XVIII. 3-4 ἡ μάθησις... ἀνάμνησις τυγχάνει οὖσα** περὶ τούτου πραγματεύεται ὁ Σωκράτης καὶ ἐν τῷ διαλόγῳ Μένωνι κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον.—**23·4 μαθεῖν-ἀναμνησθῆναι** ἐκφράζει τὴν ἄγνοιάν του ὁ Σιμίας μετὰ παιδιᾶς ἀναφερόμενος καὶ εἰς τὴν μάθησιν καὶ εἰς τὴν ἀνάμνησιν· παρακαλεῖ ἀκριβῶς τοῦτο πρῶτον νὰ μάθῃ, περὶ οὗ ὁ λόγος, δηλ. νὰ ἀναμνησθῇ.—**XIX. 8 ἴσον** ὁ Σ. ἐκλέγει ἐκ πασῶν τῶν ιδεῶν τὴν ιδέαν τῆς ἰσότητος, διότι αὕτη τὸ μὲν ἔχει τὰ κοινὰ γνωρίσματα πασῶν τῶν ιδεῶν, τὸ δὲ τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῶν ιδεῶν ἀπὸ τῶν ἀντιστοίχων ὑλικῶν ἀντικειμένων· δηλ. ἐν ᾧ εἴμεθα πάντες ἀκραδάντως πεπεισμένοι ὅτι ὑπάρχει ἡ ἰσότης, ἐν τούτοις ἐν τῷ ὑλικῷ κόσμῳ ἀδύνατον νὰ εὔρωμεν δύο πράγματα ἀπολύτως ἴσα, διότι τὰ λεγόμενα ἴσα φαίνονται εἰς ἄλλον μὲν ἴσα, εἰς ἄλλον δὲ ἄνισα (ἀπαράλλακτα ὅπως ὅλοι πιστεύομεν μὲν ἀκραδάντως τὴν ὑπαρξιν γραμμῆς καὶ σημείου, ἀλλ' ὅ,τι χαράττομεν ἐπὶ τοῦ πίνακος εἶναι μᾶλλον ἐπιφάνεια ἢ γραμμὴ καὶ σημεῖον· ἐν τῇ φύσει ἀδύνατον νὰ ἴδωμεν γραμμὴν ἢ σημεῖον), καὶ τοῦτο εἶναι ἰσχυρότατον ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς ἰδεολογίας τοῦ Πλ., διότι ἐνταῦθα δὲν ἀφῆραμεν τὴν ἔννοιαν τῆς ἰσότητος ἀπὸ ἴσων ὑλικῶν πραγμάτων, ἀνυπάρκτων ἐν τῇ φύσει.— **14 ἄρ' οὐκ ἐξ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν** 2. Ὁ Πλάτων προσφέρει ἐνταῦθα πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὴν

ψυχολογίαν, διότι ἀπεμόνωσε τὰ φαινόμενα καὶ διετύπωσε σαφῶς τοὺς δύο θεμελιώδεις νόμους τοῦ συνειρμοῦ τῶν παραστάσεων ἐν τῇ ἀναπλάσει, τὸν νόμον τῆς ὁμοιότητος καὶ τὸν τοῦ συγχρονισμοῦ.—36 βούλεται, 46 ὁρέγεται προσωποπ. III 35.—οἶον ἀλλοτι τῶν ὄντων ὁ Σωκράτης ἀπὸ τῆς ιδέας τοῦ ἴσου γενικεύει τὴν ὁμιλίαν ἐπὶ πάσας τὰς ιδέας.—48 ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἰδεῖν... ἐν ᾧ ἐν ἀρχῇ τοῦ κ. Χ ὁ Σωκράτης ἰσχυρίζετο ὅτι τὸ καθῆκον τοῦ φιλοσόφου εἶναι νὰ νεκρῶνῃ τὰς αἰσθήσεις ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν ἰδεῶν, ἀπαλλάσσων τὴν λογιζομένην ψυχὴν ἀπὸ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ σώματος, ἐνταῦθα ἰσχυρίζεται ὅτι αἱ αἰσθήσεις εἶναι ἀπαραίτητον μέσον, δι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἰδεῶν! Καὶ ὅμως δὲν πρόκειται περὶ ἀντιφάσεως· ὅσασδήποτε ἀτελείας καὶ ἂν ἔχωσιν αἱ αἰσθήσεις, εἶναι ὅμως ἡ μόνη πηγὴ τῶν παραστάσεων τῶν αἰσθητῶν, αἵτινες ἀναπλάττουσι τὰς ἐσκοτισμένας παραστάσεις τῶν ἰδεῶν, ἃς ἡ ψυχὴ εἶχε θεωρήσει πρὸ τῆς γεννήσεως καὶ ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς ὡς ἰδίαν κτήσιν καὶ πολύτιμον θησαυρόν· ἀλλ' ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ ψυχὴ ἀναπλάσῃ τῇ βοηθείᾳ τῶν παραστάσεων τὰς ιδέας καὶ θελήσῃ νὰ συγκεκρωθῇ εἰς τὴν θεωρίαν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης πρέπει νὰ ποσπασθῇ ἀπολύτως ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, καταδικάζουσα εἰς τελείαν ἀχρηστίαν τὰς αἰσθήσεις.—53 ἢ πῶς λέγομεν διὰ τούτου ἐρωτᾷ τὸν Σωκράτην ἐὰν εὕρισκει ὀρθὴν τὴν ἄρτι τεθεῖσαν πρότασιν καὶ ἂν δύναται νὰ ἐπαναπαυθῇ εἰς αὐτήν.

XX. Γνωρίζαντες τὰς ιδέας πρὸ τῆς γεννήσεως ἢ ἔχομεν αὐτὰς γεννώμενοι καὶ διὰ βίου ἢ ἀπολέσαντες κατὰ τὴν γέννησιν ἀνακτῶμεν ὕστερον τῇ βοηθείᾳ τῶν αἰσθήσεως δι' ἀναμνήσεως, δι' ἀναπλάσεως ἐξ ὁμοίων ἢ ἀνομοίων. 1-17 τὴν γνῶσιν ταύτην τῶν ἰδεῶν δυνατόν νὰ διετηρήσαμεν καὶ κατὰ τὴν γέννησιν ἡμῶν καὶ ὕστερον διὰ βίου· 17-32 ἢ ἀπολέσαντες αὐτὴν κατὰ τὴν γέννησιν ἀνακτῶμεν ὕστερον δι' ἀναμνήσεως τῇ βοηθείᾳ τῶν αἰσθητῶν, καὶ κατὰ ταῦτα ἡ μάθησις εἶναι ἀνάμνησις· μόνον αἱ δύο αὗται ὑποθέσεις εἶναι δυναταί. **XXI Ἐὰν ἡ πρώτη ὑπόθεσις ἦτο ὀρθή, τότε οἱ ἄνθρωποι διὰ παντὸς τοῦ βίου θὰ κατεῖχον τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας, ὅπερ διαψεύδει ἡ πείρα· ἀληθεύει ἄθεν ἢ δευτέρα· ἔλαβον δὲ τὴν γνῶσιν ταύτην αἱ ψυχαι πρὸ τῆς γεννήσεως, ὡς ἤδη ἐδείχθη, μεκτημέναι γνωστικὴν δύναμιν, προὔπηρχον ἄρα τῆς γεννήσεως· τρίτη ὑπόθεσις· δι' λαμβάνοντες τὴν γνῶσιν κατὰ τὴν γέννησιν καὶ ἀποβάλλομεν**

αὐτὴν εὐθύς κατὰ ταύτην εἶναι γελοία: 1-4 Ὁ Σιμίας ἐρωτώμενος ποία ἐκ τῶν δύο ὑποθέσεων εἶναι ὀρθή, δηλοῖ ἄγνοιαν· 4-14 κατὰ τὸν Σωκράτην ἡ πρώτη ὑπόθεσις εἶναι ἀπαράδεκτος, διότι τότε οἱ ἄνθρωποι διὰ βίου θὰ εἶχον τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας, τοῦθ' ὅπερ διαψεύδει ἡ πείρα· ἀληθεύει ἄρα ἡ δευτέρα· 14-26 τὴν γνῶσιν ταύτην δὲν ἔλαβον αἱ ψυχαὶ μετὰ τὴν γέννησιν, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἦτο ἀδύνατον XIX, οὔτε κατ' αὐτὴν τὴν γέννησιν, ὅπερ θὰ ἦτο γελοῖον, διότι ἅμα λαμβάνουσαι αὐτὴν εὐθύς καὶ θὰ ἀπέβαλλον, ἀλλὰ πρὸ τῆς γεννήσεως, ὡς ἤδη ἐδείχθη ἐν XIX· προὔπηρχον ἄρα ταύτης κεκτημέναί νόησιν. XXII. Ἀνάγκη λοιπὸν μετὰ τῆς αὐτῆς λογικῆς ἀναγκαιότητος, μεθ' ἧς δεχόμεθα τὴν ὑπαρξιν τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν γνῶσιν αὐτῶν πρὸ τῆς ἡμετέρας γεννήσεως, νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ ἡ ἡμετέρα ψυχὴ ἢ γνωρίσασα αὐτὰς προὔπηρξεν ἐπίσης τῆς γεννήσεως ἡμῶν: 1-19 ὁ Σιμίας ὁμολογεῖ ὅτι ἡ προὔπαρξις τῶν ἰδεῶν πρὸ τῆς ἡμετέρας γεννήσεως συνεπάγεται ἀναγκαίως καὶ τὴν προὔπαρξιν τῆς γνωρίσασης ταύτας ψυχῆς· 19-24 φρονεῖ δὲ ὅτι περὶ τούτου εἶναι πεπεισμένος καὶ ὁ Κέβης παρὰ πᾶσαν τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην του.

XX. Περὶ τῆς περαιτέρω τύχης τῆς γνώσεως ταύτης τῶν ἰδεῶν δύο εἶναι αἱ δυναταὶ ὑποθέσεις: 1) ὅτι γνωρίσαντες τὰς ιδέας πρὸ τῆς γεννήσεως ἡμῶν ἐξακολουθοῦμεν νὰ γινώσκωμεν αὐτὰς καὶ κατὰ τὴν γέννησιν καὶ διὰ παντὸς τοῦ ὕστερον ἐπὶ τῆς γῆς βίου χωρὶς νὰ λησμονήσωμεν αὐτάς, καὶ 2) ὅτι γνωρίσαντες τὰς ιδέας πρὸ τῆς γεννήσεως ἀπώλεσαμεν (ἐλησμονήσαμεν) αὐτὰς κατὰ τὴν γέννησιν, διότι ἡ ψυχὴ ἀποχωρισθεῖσα καὶ ἀποξενωθεῖσα τῶν ἰδεῶν ὑπέστη ἀμαύρωσιν τῆς πολυτίμου ταύτης γνώσεώς της, ἐγένετο ἄνοος κατὰ τὸν Πλάτωνα, ὕστερον ὅμως τῇ βοήθειᾳ τῶν αἰσθητῶν ἀναπλάττομεν ἐκάστοτε τὰς ιδέας, ἀνακτῶμεν τὴν γνῶσιν αὐτῶν, καὶ ἐντεῦθεν τὸ λεγόμενον *μανθάνειν* οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι οἰκείας γνώσεις, ὡς ἡ ψυχὴ εἶχε κομίσει μεθ' ἑαυτῆς κάτω εἰς τὸ σῶμα, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ εἶχομεν λησμονήσει. Ἡ ψυχὴ γίνεται τότε *εὐφροῶν*.

XXI. Τίς τώρα ἐκ τῶν δύο τούτων ὑποθέσεων εἶναι ἡ μόνη ὀρθή; Ἐὰν ἡ πρώτη ἦτο ὀρθή, θὰ ἔπρεπε τότε πᾶς ἄνθρωπος εἰς πᾶσαν στιγμὴν τοῦ βίου καὶ δὴ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν γέννησιν νὰ εἶναι παντογνώστης καὶ εἰς πᾶσαν στιγμὴν πρόχειρος νὰ αἰτιολογῇ λογικῶς πᾶσαν γνῶσίν του, διότι τοῦτο εἶναι τὸ γνῶρισμα τῆς ἀληθοῦς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, τῆς ἐνεργοῦ, τῆς ζώσης, ἢ ἰκανότης τοῦ

αἰτιολογεῖν πᾶν ὅ,τι γινώσκωμεν, ὅπως π. χ. ὁ τέλειος γνώστης τῶν Μαθηματικῶν θὰ ἠδύνατο εἰς πᾶσαν στιγμήν καὶ ἐπὶ παντὸς ζητήματος νὰ δίδῃ λόγον πάσης σκέψεως καὶ γνώσεως αὐτοῦ. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Σιμίαν μοναδικὸν παράδειγμα τοιοῦτου φαινομένου εἶναι μόνον ὁ Σωκράτης καὶ τοῦτου ἀποθνήσκοντος σήμερον οὐδεὶς πλέον τοιοῦτος θὰ ὑπῆρχεν αὐρίον. Ὅθεν οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι παντογνώσται καὶ τῆς ἀκολουθίας ταύτης αἰρομένης αἴρεται καὶ ὁ λόγος, ἢ ἡ ἄ ὑπόθεσις, ἣτις προεκάλεσε ταύτην. Αἰρομένης οὕτω τῆς ἄ ὑποθέσεως ἀληθεύει λογικῶς (ὡς ἀντιφατικῶς ἀντίθετος) ἢ β' ὑπόθεσις, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ ἡμῶν μετὰ τὴν γέννησιν βαθμηδὸν ἀναμνησκαται τῇ βοηθείᾳ τῶν αἰσθητῶν ὅσα εἶχε μάθει. Ἄλλὰ πότε εἶχε μάθει ταῦτα (τὰς ιδέας); Εἰ καὶ τὸ ζήτημα εἶναι ἤδη λελυμένον ἐκ τοῦ κ. XIX, ἐν τούτοις κατ' ἀρχὴν τρεῖς θὰ ἦσαν αἱ περὶ τούτου δυναταὶ ὑποθέσεις (ἐναντίως ἀντίθετοι, ἐναντία), α) πρὸ τῆς γεννήσεως, β') κατὰ τὴν γέννησιν καὶ γ') μετὰ τὴν γέννησιν. Ἄλλ' ἢ γ') ὑπόθεσις ἀποκλείεται κατὰ τὰ ἐν κ. XIX εἰρημένα· ἐπίσης ἀποκλείεται καὶ ἢ β' καὶ δὴ ὡς γελοία, διότι τότε ὁ ἄνθρωπος ἅμα λαμβάνων τὴν γνῶσιν τῶν ιδεῶν καὶ εὐθύς θὰ ἀπέβαλλεν αὐτὴν (διότι πάντες γινώσκωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννώμενος οὐδὲν ἀπολύτως γινώσκει)· ἀληθεύει ἄρα κατὰ λογικὴν ἀναγκαιότητα ἢ ἡ α', καθ' ἣν ἡ ψυχὴ εἶχεν ἀποκομίσει τὸν θησαυρὸν τῶν γνώσεων αὐτῆς ἐκ τῆς θεωρίας τῶν ιδεῶν ἐν τῷ ὑπερουρανίῳ χώρῳ πρὶν ἐξορισθῆ κατὰ εἰς τὴν γῆν.

XXII. Ἐντεῦθεν συνάγεται, καὶ εἶναι περὶ τούτου σύμφωνοι πάντες, ὅτι, ὅπως αἱ ιδέαι προὑπῆρχον τῆς γεννήσεως ἡμῶν, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἢ θεωρήσασα καὶ γνωρίσασα αὐτὰς προὑπῆρχε πρὶν γεννηθῶμεν κεκτημένη γνωστικὴν δύναμιν.

XXIII. Ἐὰν συνδέσωμεν τὴν διδασκαλίαν ταύτην περὶ τῆς προὑπάρξεως τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν τῆς ἐπιβιώσεως αὐτῆς μετὰ θάνατον (κ. XV-XVII), ἔχομεν τότε τὴν πλήρη ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς: 1-15 Σιμίας καὶ Κέβης δέχονται μὲν τὴν προὑπαρξιν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ ζητοῦσι νὰ προσαποδειχθῆ ὅτι αὕτη ἐπιζῆ καὶ μετὰ θάνατον· 15-24 ἀλλὰ κατὰ τὸν Σωκράτην τοῦτο εἶναι ἤδη ἀποδεδειγμένον ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς ἀποδείξεως ὅτι τὸ ζῶν γίνεται ἐκ τοῦ τεθνεῶτος.

XVIII-XXIII. Ἡ Β' λεγομένη ἀπόδειξις τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἢ μεγαλοπρεπὴς θεωρία τῆς ἀναμνήσεως, ἣτις ὡς λῆμμα ἔχει τὴν θεωρίαν τῶν ιδεῶν, ἔχει σημαντικὸν κενόν· ἀπέδειξε μὲν

τὴν προὔπαρξιν τῆς ψυχῆς πρὸ τῆς γεννήσεως καὶ δὴ κεκτημένης δύναμιν καὶ φρόνησιν, ἀλλὰ δὲν ἀπέδειξεν ἀκριβῶς ἐκεῖνο, περὶ τῆς ἀποδείξεως τοῦ ὁποίου πρὸ παντὸς πρόκειται, καὶ τὴν ἐπιβίωσιν αὐτῆς μετὰ θάνατον, δηλ. δὲν ἀπέδειξε τὴν τελείαν ἀθανασίαν αὐτῆς. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Σωκράτην τοῦτο εἶνε ἤδη ἀποδεδειγμένον ἐκ τῆς Α' ἀποδείξεως, καθ' ἣν οἱ ζῶντες προέρχονται ἐκ τῶν τεθνεώτων· διότι τότε ἡ ψυχὴ πρέπει νὰ ἐπιζῆ μετὰ θάνατον, διότι αὐτὴς θὰ ἀναγεννηθῆ. Οὕτως ἔχομεν 1) τὴν ὑπαρξιν τῆς ψυχῆς πρὸ τῆς γεννήσεως ἡμῶν, 2) διὰ παντὸς τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς βίου ἡμῶν καὶ 3) μετὰ θάνατον, ἔχομεν δηλ. τὴν πλήρη καὶ τελείαν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Ἀλλ' ἡ Α' ἀπόδειξις εἶχε καὶ ἄλλο κενὸν (πλὴν τοῦ ὅτι ἀπεδείκνυε μόνον τὴν ἐπιβίωσιν τῆς ψυχῆς), ὅτι δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐπιζῶσα ψυχὴ ἔχει δύναμιν καὶ φρόνησιν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν κατ' ἀναλογίαν συμφώνως πρὸς τὸν παγκόσμιον νόμον τῆς ἀμοιβαίας γενέσεως τῶν ἐναντίων ἐξ ἀλλήλων· ὅπως δηλ. εἰς τὴν προὔπαρξιν (πρὸ τῆς γεννήσεως) τῆς ψυχῆς ἀντιστοιχεῖ μεθύπαρξις, ἐπιβίωσις, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κατ' ἀναλογίαν καὶ τὸ πνευματικὸν περιεχόμενον τῆς μεθυπάρξεως θὰ ἀντιστοιχῆ πρὸς τὸ πνευματικὸν περιεχόμενον τῆς προὔπαρξεως· ὅπως δηλ. ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς πρὸ τῆς γεννήσεως εἶναι βίος ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ γνώσει τῶν ἰδεῶν, τὸ αὐτὸ κατ' ἀναλογίαν προκύπτει, ὅτι καὶ ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς μετὰ θάνατον θὰ εἶναι ἡ αὐτὴ, ἀφ' οὗ ἄλλως ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς μετὰ θάνατον εἶναι καὶ κατάστασις πρὸ τῆς γεννήσεως, διότι τὰ ζῶντα προέρχονται ἐκ τῶν τεθνεώτων.

Ὅθεν ἀμφότεραι αἱ ἀποδείξεις αὗται (Α' κ. Β') εἶναι ἑλλιπεῖς, ἐκάστη καθ' ἑαυτήν, καὶ μόνον ὁ συνδυασμὸς ἀμφοτέρων καὶ ἡ ἀμοιβαία συμπλήρωσις δύναται νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν ἀποδεικτέαν θέσιν XIV 14-6. Ἐντεῦθεν αἱ δύο λεγόμεναι πρῶται ἀποδείξεις πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δύο ἡμιμόρια μιᾶς μόνης ἀποδείξεως τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς: **Ἡ ψυχὴ προὔπηρχε τῆς γεννήσεως ἡμῶν, ὑπάρχει διὰ παντὸς τοῦ ἐπιγείου βίου ἡμῶν καὶ ἐπιζῆ μετὰ θάνατον· εἶναι ὅθεν ἀθάνατος, πάντοτε κεκτημένη ζωτικὴν καὶ γνωστικὴν δύναμιν.**

XX. 26 ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι ἰδ. XIX 23 . . .

XXI. 8 πάντες ἐπὶ τῆς λ. ταύτης πίπτει ὁ τόνος τῆς ὅλης προτάσεως.— **10** αὖριον . . . ὁ εὐγνώμων μαθητὴς διὰ παντὸς τοῦ βίου πλέκει ἐγκώμια εἰς τὸν διδάσκαλόν του· ἀλλ' ὁ Σωκράτης ἀντι-

Α. Ν. Γουδῆ.—Πλάτωνος Φαίδωνος αἰσθητικὴ ἀνάλυσις

παρερχόμενος τὸν ἔπαινον ἐξάγει μόνον τὸ συμπέρασμα ὅτι οὐκ ἐπίστανται πάντες αὐτά.

XXII. ἡμετέραν οὖσαν διότι ἡ γνῶσις τῶν ἰδεῶν εἶναι κτῆμα τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐκ τοῦ βίου τοῦ προηγηθέντος τῆς γεννήσεως, ὁ πολύτιμος θησαυρός, ὃν συναπεκόμισεν ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ προτέρου βίου.— 6 . . . οὕτως - ὡσπερ - οὕτως - οὕτως - ὁμοίως ἡ συμφωνία ἐξαίρεται ἐμφαντικῶς. — 17 . . . Διὰ τὸν Πλάτωνα, ὅπως καὶ διὰ τὸν Σιμίαν καὶ Κέβητα, ἡ ὑπαρξίς τῶν ἰδεῶν εἶναι ἀξίωμα, ἀλήθεια αὐτονόητος καὶ ἀνεπίδεκτος οἰασδῆποτε ἀμφισβητήσεως, καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμοῦ ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν. Τοῦναντίον ὁ Ἀριστοτέλης τὰ μετὰ φυσικὰ Α 9, 991a θεωρεῖ τὰς ἰδέας τοῦ Πλάτωνος ὡς κενολογία καὶ μεταφορὰς ποιητικὰς.— 21 καρτερώτατος οἱ ἀμφισβητοῦντες παραβάλλονται πρὸς ἀθλητὰς ἀνταγωνιζομένους, πρβλ. περὶ τοῦ Κέβητος καὶ VII 22.

XXIII. 7 ἄλλοθεν ποθεν ὡς ἐπίστευεν ὁ Δημόκριτος· τὴν ἐκ στοιχείων σύστασιν τῆς ψυχῆς προκαλεῖ τὸ διασκεδάννυσθαι.

XXIV. Ἀλλ' ἀνάγκη πρὸς ῥιζικὴν ἄρσιν τοῦ φόβου τοῦ θανάτου νὰ μελετήσωμεν βαθύτερον τὸ θέμα : 1-13 ὁ Σωκράτης ἀναγνωρίζει ὅτι τὸ θέμα χρήζει βαθυτέρας ἐρεῦνης καὶ συνιστᾷ διὰ τὸν φοβούμενον παιδικῶς μὴ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀποθνήσκοντος διασκεδάννυται τὴν χρῆσιν ἰατροσοφίων· 13-23 καὶ ἐπὶ τῷ παραπόνῳ τοῦ Κέβητος ὅτι ὁ μόνος ἀγαθὸς ἰατροφιλόσοφος φεύγει ἀπολείπων τοὺς μαθητὰς συνιστᾷ νὰ ζητήσωσι τοιοῦτους καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις καὶ ἐν ἀλλήλοις· 23-6 καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὸ θέμα. — Ἀλλὰ παρὰ τὸ κῦρος τῆς ἐκτεθείσης ἀποδείξεως τὸ ἡμέτερον παιδικὸν διαφέρον, ἐν τῷ ἐμμόνῳ φόβῳ μὴ διὰ τοῦ θανάτου ἡ ψυχὴ ἡμῶν διαφυσᾷται καὶ διαλύεται, ζητεῖ καὶ ἄλλην τινὰ ἰσχυρὰν καθησύχασιν, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ὁ Σωκράτης ὁμολογεῖ ὅτι ἡ Α' (α' - β') ἀπόδειξις εἶναι ἀνεπαρκής. Ὁ Σωκράτης ἀντιλαμβανόμενος τὸν φόβον τοῦτον διακόπτει πρὸς στιγμὴν τὴν προᾶξιν (φιλοσοφικὴν συζήτησιν περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς) καὶ χαριτολογῶν καὶ παίζων περὶ τῆς συστάσεως τῆς ψυχῆς σκορπίζει εἰς τοὺς μαθητὰς του, ἐν ᾧ ὁ θάνατος διήνοιγεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του τὰς μαύρας του πτέρυγας, φαιδρὰν τινα γαλήνην καὶ ἰλαρότητα, ἵνα χαλαρουμένης τῆς νευρικῆς αὐτῶν ὑπερεντάσεως διὰ τὴν ἐντεταμένην προσοχήν, μεθ' ἧς παρηκολούθουν τὴν συζήτησιν, καταστῶσιν ἡρεμώτεροι καὶ μᾶλλον ἐπίδεκτικοὶ τῆς ἐφεξῆς φιλοσοφικῆς συζητήσεως. Ὅθεν τὸ κ. XXIV ἀποτελεῖ παῦσιν

τῆς πράξεως καὶ προπαρασκευὴν πρὸς μετάβασιν εἰς τὰ ἐφεξῆς. — **3** τὸ τῶν παιδῶν ὁ φόβος τῶν μαθητῶν περὶ διασκεδάσεως τῆς ψυχῆς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, χαρακτηριζόμενος ὑπὸ τοῦ Σ. παιδαριώδης, ἔχει τὴν ἀρχὴν του ἐκ τοῦ Ὁμ. Ψ 100 ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἤνυτε καπνὸς "Ωιχετο τετριγυῖα καὶ ἐκ τῆς δημοτικῆς πίστεως καὶ ἐκ διαφόρων φιλοσόφων, καθ' οὓς ἡ ψυχὴ εἶναι πνοὴ (a n i m a, ἀημι), ἐκτεθειμένη εἰς τὸν κίνδυνον τῆς διασκεδάσεως, ἅμα ἐξέλθη τοῦ στόματος. — **5** διαφυσᾶ καὶ διασκεδάννυσιν γραφικώτατα, ὁ πλεον. ἐπιτείνει τὴν εἰρωνείαν· ἐπίσης μεγάλῳ τιγί 6, ἐπίσης εἰρων. ἄλλως τε καὶ μὴ ἐν τήνεμιά - ἀλλ' ἐν μ. πνεύματι ἐκ παραλλ. — **7** . . . ὡς δεδιότων - μᾶλλον δὲ μὴ ὡς δεδιότων αἱ γεν. ἀπόλ. ἀντὶ αἰτ. εἰς τὸ ἀναπείθειν δίδουσι μεγάλην ἔμφασιν καὶ αὐτοτέλειαν εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς προτάσεως· ἐπίσης ἐτέθη τὸ μὴ πρὸ τοῦ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἵνα δώσῃ εἰς τὴν ἀντίθεσιν μείζονα ἔμφασιν. — **9** ἴσως ἐν τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς διὰ τούτου ἀναφέρεται ὁ Κέβης εἰς τὸ τοῦ Σωκράτους δεδιέναι τὸ τῶν παιδῶν. Βεβαίως οὐ μόνον ὁ Κέβης καὶ ὁ Σιμίας εἶχον ὡς Πυθαγόρειοι προηγμένας περὶ ψυχῆς ἀντιλήψεις, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ παρόντες, οἵτινες ὑποδηλοῦνται διὰ τοῦ ἡμῶν κ. καὶ ἐν ἡμῖν, δὲν εἶχον ὑλιστικὰς περὶ αὐτῆς ἀντιλήψεις, ὡς οἱ φυσικοὶ φιλόσοφοι, πάντως ὅμως αἱ περὶ αὐτῆς ἀντιλήψεις αὐτῶν δὲν εἶχον ἀκόμη ἀποκρυσταλλωθῆ εἰς τὸ ὑψηλὸν δόγμα τῆς τελείας ἀθανασίας, ὅπως μαρτυροῦσιν ἐφεξῆς ἐνστάσεις αὐτοῦ τοῦ Σιμίου καὶ Κέβητος ἐν τῷ παραλειφθέντι ὑφ' ἡμῶν τμήματι τοῦ κειμένου. — **12** ἐπάδειν ὁ Πλάτων πολλαχοῦ χαρακτηρίζει τὴν φιλοσοφίαν ὡς θεραπευτικὴν ἐπωδὴν Χαρμ. 157 A θεραπεύεσθαι δὲ τὴν ψυχὴν ἔφη ἐπωδαῖς τισι· τὰς δ' ἐπωδάς ταύτας τοὺς λόγους εἶναι τοὺς καλοῦς· ἐκ δὲ τῶν τοιούτων λόγων ἐν ταῖς ψυχαῖς σωφροσύνην ἐγγίγνεσθαι, ἧς ἐγγενομένης καὶ παρούσης ῥᾶδιον ἤδη εἶναι τὴν ὑγίειαν καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι πορίζειν. — **13** ἐξεπάσητε γαριτολογῶν ὁ Σ. παραβάλλει τὸν παιδικὸν φόβον πρὸς νόσον τῆς ψυχῆς, ἧς ἀπαλλαττόμεθα ῥιζικῶς διὰ συχνῶν ἐπωδῶν. — **17** τὰ τῶν βαρβάρων γένη ὁ Πλ. ἐν τῇ ἐπιστήμῃ δὲν κάμνει ἔθνικὰς διακρίσεις καὶ διὰ τοῦτο δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ὁ πρόδρομος τοῦ ἐπιστημονικοῦ κοσμοπολιτισμοῦ. Τὸν πολιτικὸν κοσμοπολιτισμὸν ἐκήρουξαν οἱ Κυνικοί, μαθηταὶ τοῦ Σ., ἡ Στωικὴ φιλοσοφία, ὁ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Χριστιανισμός. Ὁ Πλ. μὴ ἀρκούμενος εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σ. ἐπεχείρησε πολλὰς καὶ μακρὰς ἀποδημίας εἰς πολλὰς χώρας καὶ δὴ καὶ εἰς Αἴγυπτον χάριν

εὐρυτέρων σπουδῶν. — 22 μᾶλλον ὑμῶν δίκαιος ἔπαινος ἰδίᾳ πρὸς τοὺς δύο Θηβαίους φιλοσόφους, ὧν διὰ παντὸς τοῦ διαλόγου ἐκλάμπει ἡ ἐξαιρετικὴ φιλοσοφικὴ μόρφωσις καὶ ἡ διαλεκτικὴ δεινότης.

XXV. Ἀποδεικτέα θέσις : Οὐκοῦν τοιόνδε τι δεῖ ἡμᾶς ἐρέσθαι ἑαυτούς, κῶ ποῖω τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν τοῦ διασκεδάνυσθαι καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέγαι μὴ πάθῃ αὐτό, καὶ τῶ ποῖω τινὶ οὐ· καὶ μετὰ τούτο αὐ ἐπισκέπασθαι, πότερον ψυχὴ ἐστίν, καὶ ἐκ τούτου θαρρεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς. — Ἀπόδειξις : Πᾶν σύνθετον διαλυτόν, πᾶν ἀπλοῦν ἀδιάλυτον· πᾶν τὸ διαρκῶς ἀλλοιοῦμενον οὐ σύνθετον, τὸ ἀναλλοιώτον ἀπλοῦν· τὰ αἰσθητὰ ἀλλοιοῦνται, αἱ ἰδέαι ἀναλλοιώτοι· τὰ αἰσθητὰ εἶναι καταληπτὰ διὰ τῶν πισθήσεων, αἱ ἰδέαι, ἀόρατοι, διὰ τοῦ πνεύματος. —

XXVI. Ἐκ τῶν ὄντων τὰ μὲν εἶναι ὄρατά, τὰ δὲ ἀόρατα, καὶ τὰ μὲν ὄρατά εἶναι μεταβλητά, τὰ δὲ ἀόρατα ἀναλλοιώτα· ἐκ τῶν δύο συστατικῶν ἡμῶν τὸ μὲν σῶμα εἶναι ὄρατόν, ἡ δὲ ψυχὴ ἀόρατος. —

XXVII. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰς ἰδέας ἀντιλαμβανόμεθα μόνον διὰ τῆς ψυχῆς καὶ δὴ τόσῳ καθαρώτερον, ὅσῳ μᾶλλον αὐτῇ ἀφίσταται τῆς ἐπιρροῆς τοῦ σώματος, τὰ δὲ ὑλικά διὰ τοῦ σώματος, ἐντεῦθεν ἡ ψυχὴ εἶναι ὁμοιότερον πρὸς τὰς ἀθάνατους καὶ ἀναλλοιώτους ἰδέας, τὸ δὲ σῶμα πρὸς τὰ αἰσθητά : 1

9 ὅταν ἡ ψυχὴ ἐν τῇ ἐρευνῇ αὐτῆς χρησιμοποιοῖ καὶ τὸ σῶμα, παραπλανᾶται ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὰ μεταβλητά· 9-17 ὅταν δὲ ἐρευνᾷ μόνη, τότε εὐρίσκει τὰς ἀθάνατους καὶ ἀναλλοιώτους ἰδέας· 17-24 ἐντεῦθεν ἡ ψυχὴ εἶναι ὁμοιότερον καὶ συγγενέστερον πρὸς τὰς ἰδέας, τὸ σῶμα πρὸς τὰ ὑλικά. — **XXVIII.** Ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ὁμοιάζει πρὸς τὸ θεῖον καὶ κατὰ τὴν ἀρχικότητα, συνάγεται ὅτι ὡς ὁμοιότητι πρὸς τὸ θεῖον καὶ τὰς ἰδέας ἔχει καὶ πάσας τὰς ιδιότητας αὐτῶν, τὸ θεῖον, ἀθάνατον, νοητόν, ἀπλοῦν, ἀδιάλυτον (τοῦτο ἐνδιαφέρει ἡμᾶς : δὲν δύναται νὰ διαφυσῆθῃ ῥιπὸ τοῦ ἀνέμου) καὶ ἀναλλοιώτον, τοῦναντίον δὲ τὸ σῶμα : 1-10 πρὸς τούτοις ἐπειδὴ ἐκ τῶν δύο στοιχείων τοῦ ἀκθρώπου ἡ μὲν ψυχὴ ἄρχει τοῦ σώματος, ὅπως ἄρχει καὶ κυβερνᾷ τὸ θεῖον, τὸ δὲ σῶμα δουλεύει, ὅπως πᾶν τὸ θνητόν, ἐντεῦθεν ἡ μὲν ψυχὴ ὁμοιάζει πρὸς τὸ θεῖον, τὸ δὲ σῶμα πρὸς τὸ θνητόν· 10 8 ἐκ πούτων συνάγεται ὅτι ἡ ψυχὴ ὡς ὁμοιότατον πρὸς τὸ θεῖον καὶ τὰς ἰδέας ἔχει καὶ πάσας τὰς ιδιότητας αὐτῶν, τὸ θεῖον καὶ ἀθάνατον καὶ νοητικὸν καὶ ἀπλοῦν

καὶ ἀδιάλυτον καὶ ἀναλλοίωτον, τὸ δὲ σῶμα ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἀνθρώπινον καὶ θνητὸν καὶ σύνθετον καὶ ἀνόητον καὶ διαλυτὸν καὶ μεταβλητὸν. **XXIX.** Κατὰ ταῦτα τὸ μὲν σῶμα εἶναι διαλυτόν, ἡ δὲ ψυχὴ ἀδιάλυτος· ἀλλ' ἐὰν σώματά τινα καὶ δὴ τμήματα αὐτῶν εἶναι καὶ μετὰ θάνατον ἀδιάλυτα, σχεδὸν ἀθάνατα, πολλῶ μᾶλλον ἀθάνατος ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ μάλιστα ἐὰν ἐν τῷ βίῳ παρέμεινε καθαρὰ ἀπὸ τοῦ σώματος. **1-15** κατὰ ταῦτα τὸ μὲν σῶμα εἶναι διαλυτόν, ἡ δὲ ψυχὴ ἀδιάλυτον· καὶ ὁμοίως σώματά τινα, ὡς τὰ ταριχευθέντα, καὶ τμήματα τοῦ σώματος, ὡς τὰ ὀστᾶ, διατηροῦνται μετὰ θάνατον σχεδὸν ἀθάνατα· **15-38** τότε κατὰ πολὺ περισσότερον λόγον ἀδιάλυτος καὶ ἀθάνατος ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ ψυχὴ, κοινωνοῦσα μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἀθανάτου, ἐὰν ἐν τῷ βίῳ ἀπέφυγε πᾶσαν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ σώματος.

XXX. Ἀλλὰ ψυχαὶ φαύλων συνδεδεμέναι μετὰ τοῦ σώματος καὶ βεβαρημέναι ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ ἔλκονται καὶ μετὰ θάνατον πρὸς τὴν γῆν ἕως ἐγκαθειροχθοῦν εἰς νέον σῶμα. **1-16** ἀλλὰ ψυχὴ σφόδρα προσκολληθεῖσα εἰς τὸ σῶμα καὶ βεβαρημένη ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ δὲν δύναται μετὰ θάνατον νὰ παλλαγῇ τοῦ σωματοειδοῦς· **19-31** ἀλλ' ἔλκομένη καὶ βαρυνομένη ὑπ' αὐτοῦ πλανᾶται ἀνά τὴν γῆν τιμωρομένη διὰ τὴν φαυλότητά της, ἕως ἐγκαθειροχθῆ εἰς ἄλλο σῶμα. **XXXI.** Ἐγκαθειρογονται δὲ αἱ ψυχαὶ εἰς σώματα ζώων ἐχόντων ἀνάλογα ἥθη πρὸς αὐτάς. **1-14** ἐγκαθειρογονται δὲ κατὰ τὰ ἥθη αὐτῶν αἱ μὲν τῶν γαστριμάγων, ἀσελγῶν καὶ μεθύσων εἰς ὄνους, αἱ δὲ τῶν ἀδίκων καὶ τυράνων καὶ ἀρπάγων εἰς λύκους καὶ ἰέρακας καὶ ἰκτίνους καὶ αἱ ἄλλαι ἀναλόγως τῶν σωματικῶν αὐτῶν κατευθύνσεων· **14-23** τυχηρότεροι εἶναι αἱ τῶν πρακτικῶν πολιτικῶν ὡς εἰσερχόμεναι εἰς τὰ εἶδη μελισσῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμηκῶν ἢ καὶ εἰς ἀνθρώπους. **XXXII.** Εἰς δὲ τὴν κοινωνίαν τῶν θεῶν φθάνουν μόνον οἱ ἀληθεῖς φιλόσοφοι οἱ ἀπέχοντες ἀσστηρῶς τῶν σωματικῶν ἐπιθυμιῶν καὶ καθαίροντες τὴν ψυχὴν κατὰ τὰ παραγγέλματα τῆς φιλοφίας. **XXXIII.** Διότι ἡ φιλοσοφία εὗρισκουσα τὴν ψυχὴν τοῦ φιλοσόφου ἐγκάθειροκτον ἐν τῷ σώματι καὶ ἀξιοθρήνητον ζητεῖ νὰ λύσῃ αὐτὴν τῶν δεσμῶν διδάσκουσα ὅτι αἱ αἰσθήσεις εἶναι ἀπατηλαί, ὅτι ἡδοναὶ καὶ λύπαι καθηλοῦσιν αὐτὴν περὶ τὸ σῶμα, οὗ ἀναγκάζεται νὰ γίνεταὶ ὁμόδοξος καὶ ὁμότροπος καὶ ὁμότροπος, ἀνίκανος νὰ νέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν θεῶν, καὶ ὅτι μόνον ἡ φρόνησις ἄγει εἰς τὴν ἀλήθειαν : **1-22** διότι ἡ φι-

λοσοφία εὐρουῖσα τὴν ψυχὴν τοῦ φιλοσόφου ἐγκάθειρκτον ἐν τῷ σώματι καὶ δι' αὐτοῦ ἐρευνῶσαν τὰ ὄντα ζητεῖ νὰ λύσῃ τῶν δεσμών, διδάσκουσα ὅτι αἱ αἰσθήσεις εἶναι ἀπατηλαὶ καὶ ὅτι μόνον συγκεντρουμένη εἰς ἑαυτὴν καὶ ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος δύναται νὰ εὔρη τὴν ἀλήθειαν. 23-50 ἐντεῦθεν ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ ἀπέχει παντὸς τοῦ σωματικοῦ, γινώσκουσα ὅτι ἡδοναὶ καὶ λύπαι ὡς ἦλοι καθηλοῦσι τὴν ψυχὴν ἐπὶ τοῦ σώματος, τοῦ ὁποίου αὕτη ἀναγκάζεται οὕτω νὰ γίνεταὶ ὁμόδοξος, ὁμότροπος καὶ ὁμότροφος, καί, ὡς βεβαρημένη ὑπὸ τῷ σωματικοῦ, ἀνίκανος νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν θεῶν. **XXIV.** "Ὅθεν ἡ καθοδηγουμένη ὑπ' αὐτῆς ψυχὴ καὶ ἐν τῇ ζωῇ ἐπιδιώκει τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν καὶ μετὰ θάνατον ἀπέρχεται εἰς τὸ θεῖον, χωρὶς νὰ φοβῆται μὴ καθ' ὁδὸν διαλυθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου: 1-15 ἐντεῦθεν οἱ φιλόσοφοι εἶναι ἐγκρατεῖς καὶ ἀνδρεῖοι πρὸ τοῦ θανάτου, διότι ἡ ψυχὴ αὐτῶν καὶ ἐν τῇ ζωῇ καθαιρομένη τῶν σωματικῶν ἀδυναμιῶν θεωρεῖ πάντοτε τὸ ἀληθές καὶ τὸ θεῖον, καὶ μετὰ θάνατον ἀπέρχεται πρὸς τὸ θεῖον, τὸ συγγενές. 15-20 συνεπεία τῆς τοιαύτης διαπαιδαγωγήσεως δὲν φοβεῖται μὴ μετὰ θάνατον ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσηθεῖσα καὶ διαπτομένη οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἦ.

XXV. Ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου τούτου ἄρχεται ἡ λεγομένη Γ' (πραγματ. Β') ἀπόδειξις τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ὁ Πλάτων καθορίζει πρῶτον τὴν ἀποδεικτέαν θέσιν καὶ τὴν μέθοδον, ἣν ἀνάγκη νὰκολουθήσωμεν πρὸς ἀπόδειξιν ταύτης. Ἄν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀπλοῦν καὶ ἀδιάλυτον ἦτοι μὴ ὑποκείμενον εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ φθοράν, τότε θὰ εἶναι ἀθάνατος. Περὶ τῆς γενέσεως ὡς συστάσεως ἢ (συμ)μείξεως, συνθέσεως στοιχείων, καὶ περὶ τῆς φθορᾶς ὡς διακρίσεως, διαλύσεως στοιχείων εἶχον ὁμιλήσει ἤδη οἱ φυσικοὶ φιλόσοφοι Ἐμπεδοκλῆς, οἱ ἀτομικοὶ Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος καὶ ὁ Ἀναξαγόρας, ἀλλ' ὁ Πλάτων διαφωνεῖ πρὸς πάντας σχεδὸν κατὰ τοῦτο, ὅτι πρὸς τὸν ὄρατον σύνθετον ὑλικὸν κόσμον τῶν ὄντων ἀντιτάσσει τὰς ἀπλᾶς, ἀσωμάτους, ἀθανάτους, θείας ἰδέας (καὶ ὁ Ἀναξαγόρας πρὸς τὴν σύνθετον ὕλην ἀντέτασσε τὸν Νοῦν, ἀπλοῦν). Πρὸς τὸ ζεῦγος τῶν δύο τούτων κόσμων παραζευγνύει τὸ ζεῦγος σώματος καὶ ψυχῆς, ἐξ ὧν τὸ μὲν σῶμα ἀνήκει εἰς τὸν ὑλικὸν καὶ ὄρατον κόσμον, ἡ δὲ ψυχὴ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸν ἀόρατον, ἀθάνατον, θεῖον κόσμον τῶν ἰδεῶν κατὰ τὴν ἐξῆς ἀνάλυσιν :

XXVI. Τὰ ὄντα εἶναι διττά :

Α' ὄρατά, οὐδέποτε κατὰ ταῦτα ἔχοντα (ὑλικὸς κόσμος),

Β' ἀόρατα, αἰεὶ κατὰ ταῦτ' ἔχοντα (τὸ θεῖον, αἱ ἰδέαι).

Ἐπίσης ὁ ἄνθρωπος ἔχει :

Α' σῶμα, ὄρατὸν καὶ διὰ τοῦτο συγγενὲς καὶ ὅμοιον πρὸς τὰ ὄρατά,

Β' ψυχὴν, ἀόρατον, διὰ τοῦτο συγγενῆ καὶ ὁμοίαν πρὸς τὰ ἀόρατα.

XXVII. Ἐπίσης ἔχομεν δύο εἶδη γνώσεως :

Α' τὴν διὰ τῶν αἰσθήσεων τοῦ σώματος,

Β' τὴν διὰ τῆς φρονήσεως τῆς ψυχῆς.

Πρὸς τὰ δύο ταῦτα εἶδη γνώσεως ἀντιστοιχοῦσι καὶ δύο εἶδη ὄντων, ὡς εἶπομεν :

Α' τὰ αἰσθητά, τὰ γινόμενα καὶ ἀπολλύμενα, τὰ διαρκῶς ἀλλοιούμενα.

Β' τὰ ὄντως ὄντα, τὰ ἀπηλλαγμένα πάσης ἀλλοιώσεως καὶ φθορᾶς, τὰ αἰεὶ κατὰ ταῦτ' ἔχοντα.

Διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ, ὅταν ἐν ταῖς ἐρεῦναις αὐτῆς χρησιμοποιεῖ τὰς αἰσθήσεις, τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰ αἰσθητά, ἐπειδὴ ταῦτα διαρκῶς μεταβάλλονται χορεύοντα τὸν χορὸν τῆς διαρκοῦς ἀλλοιώσεως, ἠναγκασμένη νὰ παρακολουθῇ αὐτὰ πάσχει καὶ αὐτὴ ὅ,τι ταῦτα, πλανᾶται, ταράττεται, ἰλιγγιᾷ ὡς μεθύουσα.

Ἄλλ' ὅταν ἀπηλλαγμένη τοῦ σώματος καὶ τῶν αἰσθήσεων στρέφεται πρὸς τὰ ὄντως ὄντα, τὰ καθαρὰ, τὰ αἰώνια, τὰ ἀναλλοίωτα, τὰ ἀθάνατα, τότε ἡ πλάνη αὐτῆς λήγει, παραμένει πλησίον αὐτῶν ὡς οἰκείων, ὡς συγγενῆς πρὸς αὐτά, ὁμοία ἑαυτῇ. Τότε τὸ λογιστικὸν τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν ἐν οὐρανῷ συγγένειαν ἀπὸ γῆς ἡμᾶς αἴρει ὡς ὄντας φυτὸν οὐκ ἔγγειον, ἀλλ' οὐράνιον Τιμ. 90 Α. Ὅθεν ἡ ψυχὴ εἶναι ὁμοιοτέρα πρὸς τὸ ὄντως ὄν.

VIII. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν κυριαρχικὴν δικαιοδοσίαν ὑφίσταται ἡ ἀκόλουθος διάκρισις :

Α'. Τὸ θεῖον ἄρχει καὶ κυβερνᾷ.

Β' Τὸ θνητὸν ὑποκύπτει καὶ δουλεύει.

Ἄλλὰ καὶ

Α' Ἡ ψυχὴ ἄρχει τοῦ σώματος.

Β' Τὸ σῶμα ὑποκύπτει εἰς τὴν ψυχὴν.

Ὅθεν καὶ ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ὁμοία πρὸς τὸ θεῖον, ὡς ὁμοία δὲ πρὸς αὐτὸ ἔχει καὶ πάσας τὰς ἰδιότητας τοῦ θείου, οὐσα ἀπλοῦν, ἀδιάλυτον, νοητόν, θεῖον, ἀθάνατον· τούναντίον τὸ σῶμα.

Ἵνα ἀποδείξῃ ὁ Πλ. ὅτι τὰ αἰσθητὰ εἶναι διαλυτά, αἱ δὲ ἰδέαι ἀδιάλυτοι (ὅθεν ἀθάνατοι), μεταχειρίζεται διπλοῦν συνθετικὸν (παραγωγικὸν) πολυσυλλογισμόν ὧδε :

Πᾶν σύνθετον διαλυτόν.

Πᾶν τὸ διαρκῶς ἀλλοιούμενον σύνθετον.

Α' Συμπ. Πᾶν τὸ διαρκῶς ἀλλοιούμενον διαλυτόν.
Τὰ αἰσθητὰ ἀλλοιοῦνται.

Β' Συμπ. Τὰ αἰσθητὰ διαλυτά.
Ἐπὶ αὐτῶν ἔπαγωγικῶς :
Τὰ αἰσθητὰ ἀλλοιοῦνται.
Πᾶν τὸ διαρκῶς ἀλλοιούμενον σύνθετον.

Α' Συμπ. Τὰ αἰσθητὰ σύνθετα.
Τὰ σύνθετα διαλυτά.

Β' Συμπ. Τὰ αἰσθητὰ διαλυτά.
Ἐπίσης Πᾶν ἀπλοῦν ἀδιάλυτον.
Τὸ ἀναλλοίωτον ἀπλοῦν.

Α' Συμπ. Τὸ ἀναλλοίωτον ἀδιάλυτον.
Αἱ ἰδέαι ἀναλλοίωτοι.

Αἱ ἰδέαι ἀδιάλυτοι.

Οἱ αὐτοὶ συλλογισμοὶ ὡς Σωρεῖται :

α' συνθετικός : Πᾶν σύνθετον διαλυτόν.
Πᾶν τὸ διαρκῶς ἀλλοιούμενον σύνθετον.
Τὰ αἰσθητὰ ἀλλοιοῦνται

Τὰ αἰσθητὰ διαλυτά.

β' ἀναλυτικός : Τὰ αἰσθητὰ ἀλλοιοῦνται.
Τὰ ἀλλοιούμενα σύνθετα.
Τὰ σύνθετα διαλυτά.

Τὰ αἰσθητὰ διαλυτά. κλπ. κλπ.

Ὡς προϋποθέσεις (λήμματα) τῆς ἀποδείξεως ταύτης λαμβάνονται τὸ μὲν ἢ διδασκαλία τῶν φυσιολόγων ὅτι *τὸ ὅμοιον μόνον διὰ τοῦ ὁμοίου γινώσκειται* (*similia similibus cognoscuntur*), ὅτι τὸ γινώσκον ὑποκείμενον καὶ τὸ γινωσκόμενον ἀντικείμενον εἶναι ὁμοιοτρόπου φύσεως, τὸ δὲ ἢ θεωρία τῶν ἰδεῶν μετὰ τῆς Πλάτων. διδασκαλίας ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ δύναται νὰ θεωρῇ τὸ αἰώνιον καὶ ἀναλλοίωτον, τὰς ἰδέας, διότι, ὅπως εἶπέ που ὁ Πλάτων καὶ ἐπανελάβεν ὁ Goethe, : *Ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς δὲν ἦτο ἡλιοειδής, δὲν θὰ ἔβλεπε τὸν ἥλιον.* Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ψυχὴ εἶναι ἰκανὴ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ αἰώνιον καὶ ἀναλλοίωτον, τὰς ἰδέας, συνάγομεν ὅτι καὶ αὕτη αὕτη εἶναι αἰωνία.

Ἄλλ' ἡ ἀπόδειξις αὕτη θὰ ἦτο καταναγκαστικὴ εἰς τὴν πίστιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἐὰν ἀπεδείκνυεν ὅτι αὕτη εἶναι ἰδέα ἤδη ἔχει ἀποδείξει μόνον ὅτι εἶναι ὅμοια πρὸς τὰς ἰδέας. Ἀλλὰ πρὸς τούτοις αὐτὸς ὁ Πλάτων ἔχει ὑπονομεύσει τὸ κῦρος τῆς ἀποδείξεως ταύτης θεωρῶν τὴν ψυχὴν ἐν Πολιτεία, Φαίδρω καὶ Τιμαίῳ τριμερῇ, ἧς τὰ μέρη εἶναι τὸ λογιστικόν, τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν, καὶ ἐπομένως ὑποκειμένην εἰς διάλυσιν καὶ φθοράν. Ἀλλὰ τοῦτο κλονίζει τὸν Πλάτωνα. Πῶς εἶναι δυνατόν παρὰ τὴν θείαν φύσιν τῆς ψυχῆς νὰ παραφύωνται χυδαῖαι καὶ ταπειναὶ ὄρμαι, ἀπτελοῦσαι καὶ αὗται μέρος τῆς θείας οὐσίας τῆς ψυχῆς; Καὶ οἱ κλονισμοὶ οὗτοι εἰς τὸ ἀπλοῦν ἢ σύνθετον τῆς ψυχῆς ἀπηχοῦσιν ἐν Πολιτ. ι' 612A (*εἴτε πολυειδὲς εἴτε μονοειδὲς*) καὶ ἐν Φαίδρω 271A (*ἐν καὶ ὅμοιον ἢ κατὰ σώματος μορφὴν πολυειδὲς*). Ἀλλὰ διὰ παντὸς τοῦ Φαίδωνος παρίσταται ἡ ψυχὴ ὡς ἀπλῆ, τὸ λογιστικὸν ὡς ἡ οὐσία αὐτῆς. Τινές, ἵνα ἄρῳσι τὴν δυσαρμονίαν ταύτην, δέχονται ὅτι ἐν τῷ Φαίδωνι λέγων ὁ Πλάτων ψυχὴν ἐννοεῖ μόνον τὸ λογιστικὸν αὐτῆς. Κατὰ τὸν πολὺν Rohde ἡ ψυχὴ ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτῆς οὐσίᾳ θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ὡς ἀπλῆ καὶ ἀμέριστος. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐγκαθειρέξεως αὐτῆς εἰς τὸ σῶμα προσφύονται εἰς αὐτὴν ὄρμαι καὶ ἐπιθυμίαι ἀπορρέουσαι ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ αὐτῆς συντρόφου, αἵτινες ἀναπόσπαστοι ἀπ' αὐτῆς κατὰ τὸν ἐπίγειον βίον θὰ ἐκλείψωσι μετὰ τοῦ παροδικοῦ σώματος κατὰ τὸν θάνατον, ἀποκαθαιρομένης τότε τελείως τῆς ψυχῆς ἀπ' αὐτῶν.

XXV. 26 τῶν πολλῶν ἴσων . . . τὰ πολλὰ ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ ἴσου, ἧτις εἶναι μία, ἐν ᾧ τὰ ἴσα* πράγματα εἶναι πολλὰ.
—XXVII 3 διὰ τοῦ ὄραν ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν προτάσσει τὰς δύο ταύτας αἰσθήσεις ὡς εὐγενεστέρας, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι εἶναι πολὺ φευ-

λότεροι τούτων X 9.—5 *ἐλκεται* διότι πρᾶττει τοῦτο ἄκουσα.—
 7 *καὶ αὐτῇ* ὅπως καὶ τὰ αἰσθητά, τὰ ὅποια ταράττονται καὶ παρα-
 παίουσι.— *πλανᾶται - ταράττεται - ἰλιγγιᾶ* ὡς ἐκτροχιαζομένη ἐκ
 τοῦ γνωρίμου κόσμου τῶν ἰδεῶν καὶ ἐκτρεπομένη εἰς τὸν ἀήθη
 δι' αὐτὴν κόσμον τῶν φαινομένων κλονίζεται, παραπαίει καὶ πλα-
 νᾶται εἰς τὰς κρίσεις τῆς (*πλανᾶται*)· ἐντεῦθεν περιπίπτει εἰς ἀνη-
 συχίαν καὶ ταραχὴν (*ταράττεται*) καὶ τέλος ζαλιζομένη τρέμει εἰς
 πᾶν τῆς βῆμα μὴ πέση, ὡς πάσχει ὁ ἰλιγγιῶν ἢ ὁ μεθύων (*ιλιγγι-
 γιᾶ*).—9 *οἴχεται* εἰς ἔνδειξιν τῆς πτερωτῆς ταχύτητος, μεθ' ἧς
 φέρεται εἰς τὰ συγγενῆ, τοῦναντίον ἐλκεται πρὸς τὰ ὑλικά.—
 12 *ὅταν ἐξῆ αὐτῇ* ὑπὸ τοῦ σώματος, οὐ αἱ ἀσχολία καὶ μέριμναι
 καὶ νόσοι ἀπασχολοῦσι συνήθως τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτῆς
 ἔργου XI 21.—13 *περὶ ἐκεῖνα . . . ὡσαύτως ἔχει* ἐν τῷ κύκλῳ
 τῶν ἰδεῶν ἢ ψυχὴ παραμένει ὡς ἐν κύκλῳ γνωρίμων γαλήνιος, ἀδια-
 τάρακτος, εὐσταθῆς τὸ βῆμα.—21 Ἡ ψυχὴ εἶναι τι ὅμοιον καὶ
 ἑυγενὲς πρὸς τὰς ιδέας, χωρὶς να εἶναι ἰδέα.—**XXVIII** *καὶ τῆδε*
προστίθεται καὶ νέον ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς ὁμοιότητος τῆς ψυχῆς
 πρὸς τὸ θεῖον.—3 *τῇ δὲ ἄρχειν* οὗτος εἶναι ὁ προσρισμὸς τῆς ψυ-
 χῆς, πρὸς τοῦτο ἐπροικίσθη διὰ τῶν προσηκόντων ἐφοδίων, ἀλλὰ
 πολλάκις λησμονοῦσα τὴν ὑψηλὴν τῆς ἀποστολῆν ἀποβάλλει πᾶσαν
 ἀξιοπρέπειαν πρὸ τοῦ σώματος.—4 *καὶ κατὰ ταῦτα αὖ* καὶ
 κατὰ τὸ νέον τοῦτο ἐπιχείρημα πάλιν καταλήγομεν εἰς τὸ αὐτὸ
 συμπέρασμα.—9 *ἢ ψυχὴ (ἔοικε) τῷ θεῷ* ὁ Εὐριπίδης εἶπε
 τὴν ψυχὴν θεόν, κατωτέρω ὁ Πλάτων καλεῖ αὐτὴν θεοειδὲς τι,
 ἐν Πολιτεία *ἑυγενῆ τῷ τε θεῷ καὶ ἀθανάτῳ καὶ τῷ αἰεὶ ὄντι*.—
XXIX. 7 *διαπίπτειν* τὸ ῥ. λέγεται περὶ σαθρῶν σωμάτων, ἐν
 οἷς τὰ διαλυόμενα διαπίπτουσιν· τὰ τρία ῥήματα ἀποτελοῦσι κλί-
 μακα ἢ ἐπαλληλίαν, διότι πρῶτον διαλύονται, ἔπειτα διαπίπτουσι
 καὶ τέλος διαπνέονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.—*ἐπιεικῶς συχνὸν*... πρβλ.
 καὶ τὴν νέαν κλίμακα: 1) τὸ ὄλον σῶμα, διασῶζον καὶ τὴν καλλο-
 νήν, ἣν εἶχε ζῶν, διατηρεῖται μακρὸν χρόνον 2) τὸ ὄλον, ἀλλ' ὑπὸ
 τοῦ γήρατος ἤδη συνεροικνωμένον ἢ ἐκ τῆς ταριχεύσεως ἀπεξη-
 ραμμένον σῶμα, διατηρεῖται πολὺ μακρὸν χρόνον· 3) τμήματα δέ
 τινα τοῦ σώματος διατηροῦνται ἀπείρως μακρὸν χρόνον. Ἡ σύγ-
 κρισις τῆς διατηρήσεως σώματος καὶ ψυχῆς ἀποτελεῖ σχῆμα a mi-
 nore ad maius.—17 *ἀειδῆ εἰς Ἄιδου* λογοπαίγνιον.—22 Ἐν-
 ταῦθα λήγει ἡ Β' ἀπόδειξις. Ἐφεξῆς περιγράφει διὰ ζωηρῶν χρω-
 μάτων καὶ εἰκόνων τὴν ἐπίγειον διαδρομὴν τῶν φιλοσόφων καὶ

δεσμῶν, διδάσκουσα ὅτι ὁ ὑλικὸς κόσμος καὶ αἱ αἰσθήσεις εἶναι ἀνά-
πλευα ψεύδους καὶ ἀπάτης καὶ πείθουσα αὐτὴν νὰ συγκεντρῶνεται
εἰς ἑαυτὴν, εἰς τὰς ἰδίας πνευματικὰς δυνάμεις, δι' ὧν καὶ μόνον
εἶναι δυνατὸν νὰ ἴδῃ τὸν ἀντικατοπτρισμὸν τοῦ θείου κόσμου τῶν
ιδεῶν, τοῦ μόνου ἀληθινοῦ καὶ πραγματικοῦ. Καὶ κατὰ τὰς ὑπο-
θήκας ταύτας ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ ἀπέχεται πάσης ἡδονῆς καὶ
λύπης καὶ φόβου καὶ ἐπιθυμίας, διότι ταῦτα ὡς δι' ἡλῶν καθηλώ-
νουσι ταύτην περὶ τὸ σῶμα καὶ διαπερονῶσι καὶ ποιῶσιν ὁμότρο-
πον καὶ ὁμότροπον πρὸς τὸ σῶμα, διότι φρονεῖ ὅτι ἀληθὲς εἶναι
πᾶν, ὅ,τι τὸ σῶμα ὑπαγορεύει· καὶ ἐντεῦθεν κατάφορτος τῶν σω-
ματικῶν ῥύπων καὶ ἀκάθαρτος ὡς ὁ θαλάσσιος δαίμων Γλαῦκος ἢ
ὡς τὰ ὑφαλα πλοίου ἀπέρχεται ἢ τοιαύτη ψυχὴ, ἀνίκανος εἰς πτή-
σιν πρὸς τὴν οὐρανίαν πατρίδα της, πρὸς θεωρίαν τοῦ κόσμου τῶν
ιδεῶν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ φόρτου τῶν ῥύπων βαρυνομένη μεταπίπτει πάλιν εἰς ἄλλο σῶμα.

Ταῦτα πάντα βδελυσομένη ἡ ψυχὴ τοῦ φιλοσόφου δὲν εἶναι
διατεθειμένη νὰ παίξῃ τὸ ἔργον τῆς Πηνελόπης, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκε-
τεύουσα τὴν φιλοσοφίαν νὰ λυτρώσῃ αὐτὴν τῶν δεινῶν, ἀφ' ἑτέ-
ρου δὲ αὐτὴ αὐτὴ ἐγκαταπλέκουσα ἑαυτὴν εἰς τοὺς βρόχους τῶν
ἡδονῶν καὶ λυπῶν καὶ εἰς τὸ ἀδιέξοδον τῶν μετενσωματώσεων,
ἀλλ' ἀποφεύγουσα τὸν κλύδωνα τῶν παθῶν καὶ περὶ πολλοῦ ποι-
ουμένη τὴν γαλήνην τῆς φρονήσεως θεωρεῖ τὸν κόσμον τῆς ἀλη-
θείας, ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, ἕως ὃ θεὸς μετακαλέσῃ αὐτὴν παρ'
ἑαυτῶ. Τότε λυτρουμένη ὀριστικῶς τῶν πειρασμῶν καὶ παθῶν τοῦ
σώματος καὶ ἀπαλλασσομένη τῆς κυκλικῆς τροχιάς τοῦ γίνεσθαι
θὰ ἔλθῃ πρὸς τὸ θεῖον ὁμοιομένη πρὸς αὐτό, διότι γινώσκειν τὸ
θεῖον σημαίνει ὁμοιοῦσθαι αὐτὸν πρὸς τὸ θεῖον. Ἡ τοιαύτη ψυχὴ
οὐδένα πλέον κίνδυνον διατρέχει νὰ διαφουσηθῇ καὶ νὰ διαλυθῇ εἰς
τὸ μηδέν. — Οὕτω διὰ τὸν ἀληθῆ φιλόσοφον ἡ θεραπεία καὶ ἡ δια-
βίου κάθαρσις τῆς ψυχῆς ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς φρονήσεως εἶναι ἡ
ὑπερτάτη θρησκεία, ἡ δὲ γνῶσις τῶν ιδεῶν ἡ ὑπερτάτη ἐπιστήμη.
Ἡ γνῶσις, τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι τὸ τέρας τῆς ἐπιστήμης, διότι πέραν
τοῦ ἀγαθοῦ οὐδὲν ὑπάρχει.

**XXX 3 . . . ξυνοῦσα-θεραπεύουσα-ἐρῶσα-γεγοητευμένη κλι-
μαξ . . . — 10 μισεῖν - τρέμειν - φεύγειν κλιμαξ, ἐπαλληλία· οἱ
ἀφιλόσοφοι φοβοῦνται τὸν ὑπερραισθητὸν κόσμον, διότι 1) ἐκεῖ θὰ
δώσωσι λόγον τῶν πράξεων αὐτῶν, 2) θὰ ἀποστερηθῶσι τῆς ἀπο-
λαύσεως τῶν ἡδονῶν, αἷς ἐθεώρουν ὡς ὑψιστα ἀγαθὰ, γ) φρίτ-**

τουν πρὸ τῆς ἀληθείας καὶ δυνάμεως τοῦ ὑπεραισθητοῦ κόσμου.—
13 ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς ἢ ἀσώματος ψυχῆ ἀφομοιοῦται πρὸς
 τὸ σῶμα ὡς διατελοῦσα ὑπὸ τὴν διαρκῆ ἐπιρροὴν τῶν ὁρμῶν καὶ
 ἐπιθυμιῶν του.—**19** ὡσπερ λέγεται εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς θεω-
 ρίας ὁ Πλάτων προσαρτᾷ πλειστάκις μύθους καὶ παραδόσεις πρὸς
 ἐνίσχυσιν τῶν θεωριῶν του.—**20** κυλινδουμένη μετὰ περιφρονή-
 σεως διὰ τὸ κατάντημά της.—**26** τὰς τῶν φαύλων κατὰ τὸν Πλά-
 τωνα οἱ βουκόλακες, οὓς πιστεύει ἢ δημοτικὴ πρόληψις, εἶναι
 ψυχαὶ φαύλων, αἵτινες παραδεδομένοι ἀτυχῶς ἐν τῷ ἐπιγείῳ βίῳ εἰς
 τὰς ὑλικὰς ἡδονὰς πλανῶνται ἤδη περὶ τοὺς τόπους, ὅπου ἔχει
 ταφῆ ὁ ὄνταρὸς σύντροφός των, τὸ σῶμα, ἕως ἐνσωματωθῶν εἰς
 ἄλλο σῶμα.—**XXXI. 15** δημοτικὴν ἀρετὴν τὴν ἐξ ἐμπειρίας καὶ
 ἀνευ φιλοσοφικῆς μορφώσεως. Ὁ Πλάτων, ὡς καὶ οἱ Ὀρφικοί, ἀπέ-
 δωκε τὴν μετενσωμάτωσιν εἰς λόγους ἠθικῆς φύσεως. — **XXII. 5**
ἀπασῶν μετὰ τὸ οὐσιαστικὸν πρὸς μείζονα ἔμφασιν.—**7 οἱ πολ-**
λοὶ καὶ φιλοχρήματοι ὁ ἀληθῆς φιλόσοφος θησαυρὸν θεωρεῖ τὸν
 πλοῦτον τῶν ἰδεῶν, ἰδ. κ. XIII. — **XXIII. 6** ἐν πάσῃ ἀμαθείᾳ κ.
 διότι αἱ αἰσθήσεις ἀπατῶσι παρέχουσαι ἐντυπώσεις μὴ ἀληθεῖς κ.
X.—**9 ξυλλήπτωρ** ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ παραδίδεται βαθύτερον εἰς τὰς
 ἀδυναμίας τοῦ σώματος, αὕτη αὕτη ἀπεργάζεται τὸν ἴδιον εἰργμόν,
 τὴν ἰδίαν δουλείαν.—**12-13 ἀπάτη-ἀπάτης** ἐπαναφορὰ ἐξαίρουσα
 τὴν ἔννοιαν τῆς ἀπάτης.—**23 τῇ λύσει** ἐφ' ὅσον ἡ φιλοσοφία ἀπο-
 σπᾷ τὴν ψυχὴν καθηλωμένην ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἐπὶ τοῦ σώματος,
 λύει αὐτὴν ἀπὸ τούτου. — **25 λογιζομένη** . . . τὸ δυστύχημα διὰ
 τοὺς ἀφιλοσόφους εἶναι ὅτι θεωροῦσιν ὡς ἀληθῆ μόνον τὸν ἐπί-
 γειον κόσμον, ἀγνοοῦντες τὸν ἀληθῆ κόσμον τῶν ἰδεῶν, ὧν ἡ θεω-
 ρία ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴν εὐδαιμονίαν τῆς ψυχῆς, τὸ ἀληθι-
 νὸν περιεχόμενον τοῦ βίου της. — **38 προσηλοῖ - προσπερονᾷ** ὁ
 πλεονασμὸς ἐξαίρει τὴν ἔννοιαν. — **42 ὁμότροπος - ὁμότροφος**
 παρήχ. — **45 πίπτειν** κατὰ τὸ σπειρομένη 46. — **XXIV. 2** Οἱ
 ἀληθεῖς φιλόσοφοι τὸ μὲν εἶναι ἐγκρατεῖς, διότι γνωρίζουν ὅτι αἱ
 ἡδοναὶ καὶ τὰ πάθη συγκλονίζουν τὴν ψυχὴν καὶ διαταράσσουν τὴν
 ἤρεμον ἰσορροπίαν της τὴν ἀπαραίτητον χάριν τῆς φρονήσεως,
 τὸ δὲ ἀνδρεῖοι, διότι καὶ τὸν θάνατον ἀτενίζουσαν ἀπτόητοι καὶ πα-
 λαίουσαν κακὰ παντός, ὅπως, εἰάν ὑπέκυπτον δειλιῶντες, θάφθηραζεν
 ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὴν ἀδιατάρακτον ἰσορροπίαν της. Ἡ ἀνδρεία καὶ
 ἐγκράτεια τοῦ ὄχλου εἶναι παρωδίαί τῆς ἀληθοῦς ἀρετῆς κ. XIII.—
8 μεπαχειραζομένη . . . διότι ἡ ψυχὴ πεισθεῖσα εἰς τοὺς λόγους

τῆς φιλοσοφίας ζητεῖ νὰποκαθηλωθῆ τῶν δεσμῶν τοῦ σώματος, ἀλλὰ βυθιζομένη πάλιν εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ λύπας περιπλέκεται καὶ πάλιν εἰς τὰ δεσμά.—*ἐναντίως* ἀντιστρόφως, διότι ὅ,τι ἡ φιλοσοφία μοχθεῖ νὰ λύσῃ ὅπως ἡ Πηνελόπη, ἡ ψυχὴ ἐπανασυνδέει ἀπεργαζομένη καὶ πάλιν τὴν ἐγκάθειρξιν ἐαυτῆς εἰς τὸ σῶμα.—*γαλήνην* αἱ ἡδοναὶ καὶ τὰ πάθη τοῦ σώματος δημιουργοῦσι διαρκῶς σάλον καὶ τρικυμίαν καὶ δεινὸν συγκλονισμόν τῆς ψυχῆς, ἐν ᾧ ἡ φρόνησις, ἡ θεωρία τῶν ἰδεῶν, παρασκευάζει εἰς τὴν ψυχὴν μακαρίαν γαλήνην.—*11 τὸ ἀδόξαστον* αἱ δόξαι ὡς ἀναφερόμεναι εἰς τὰ διαρκῶς ἀλλοιούμενα αἰσθητὰ σαλεύουσι καὶ αὐταὶ καὶ ταλαντεύονται, ἐν ᾧ ἡ γνῶσις ἡ ἀναφερομένη εἰς τὰς ἰδέας εἶναι ἀκλόνητος καὶ ἀναλλοίωτος ὡς ἐκεῖναι. Τὸ κεφ. καταλήγει εἰς τὸ κρίσιμον συμπέρασμα τὸ ἀναφερόμενον εἰς τοὺς XXIV φόβους τοῦ Κέβητος μὴ ἡ ψυχὴ ἀποχωροῦσα τοῦ σώματος διαφυσηθῆ καὶ διασκεδασθῆ.

Ἄλλ' ὁ Πλάτων μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰς ἐκτεθείσας ἀποδείξεις προσθέτει καὶ νέας καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν ἄλλοις φιλοσοφικοῖς διαλόγοις. Ἡ Δ' (Γ') ἀπόδειξις ἐν Φαίδωνι στηρίζεται ἐπὶ *τῆς ἀρχῆς τῆς ἀντιφάσεως* : *Ἀντιθέσεις ἀποκλείουσιν ἀλλήλας*. Πᾶν πρᾶγμα εἶναι ὅ,τι εἶναι ὡς μετέχον τῆς ἀντιστοίχου ἰδέας· ἀλλ' οὐδὲν πρᾶγμα δύναται νὰ μετέχη δύο ἅμα ἀντιφατικῶν ἰδεῶν. Ἐὰν λοιπὸν ἡ ψυχὴ μετέχει τῆς ἰδέας τῆς ζωῆς (διότι πᾶν ὅ,τι ἔχει ψυχὴν εἶναι καὶ ζῶν), δὲν δύναται νὰ μετέχη ἅμα καὶ τῆς ἀντιθέτου ἰδέας τοῦ θανάτου· εἶναι ἄρα ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, Ἡ ἀπόδειξις αὕτη ἐκτίθεται ἐκτενέστερον ἐν σ.41 τῆς ἡμετέρας ἐκδόσεως.

Ἡ Ε' (Δ') ἀπόδειξις ἐκτίθεται ἐν Πολιτ. ι' 610 D - 611 A, ἔχουσα ἐν περιλήψει ὧδε : Πᾶν πρᾶγμα ἀφανίζεται μόνον ὑπὸ τοῦ μοναδικοῦ του ἐχθροῦ τοῦ συμφύτου πρὸς αὐτὸ (ὑπὸ τοῦ οἰκείου κακοῦ), π. χ. οἱ ὀφθαλμοὶ ὑπὸ τῆς ὀφθαλμίας, τὸ σῶμα ὑπὸ νόσου, ὁ σῖτος ὑπὸ τῆς ἐρουσίβης, τὸ ξύλον ὑπὸ τῆς σηπεδόνας, ὁ χαλκὸς καὶ ὁ σίδηρος ὑπὸ τοῦ ἰοῦ. Τῆς ψυχῆς μοναδικὸς ἐχθρὸς εἶναι ἡ ἠθικὴ κακία καὶ οὐχὶ ὁ θάνατος, διότι οὗτος δὲν ἔχει ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὴν ἐπιδείνωσιν τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἀποθνήσκοντος, δὲν καθιστᾷ δηλ. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀδικωτέραν οὐδ' ἀνοσιωτέραν. Μόνον ἡ ἠθικὴ κακία δύναται νὰ βλάψῃ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ δὲν δύναται καὶ νὰ τὴν ἀφανίσῃ· διότι τότε ὁ θάνατος θὰ ἦτο ἡ διὰ παντὸς ἀπαλλαγὴ τῆς ἁμαρτωλῆς ψυχῆς ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ πάσης εὐθύνης. Ὅθεν ἡ ψυχὴ, εἰ δὲν ἀφανίζεται ὑπὸ τοῦ κυ-

ρίου ἐχθροῦ της, ἀδύνατον νὰ φανισθῇ ὑπ' ἄλλου, ὅθεν οὐδὲ τοῦ θανάτου· εἶναι ἄρα ἀθάνατος.

Ἄλλ' ἡ σπουδαιότητα διὰ τὸν Πλάτωνα ἀπόδειξις ἢ τελείως καθουχάζουσα αὐτὸν εἶναι ἢ τῆς αὐτοκινήσεως τῆς ψυχῆς, ἢ ΣΤ' (Ε') κατὰ σειράν, ἐκτιθεμένη ἐν Φαίδωφ 245 C - E, ἧς παραθέτομεν εὐθύς ἐλευθέριον πῶς μετάφρασιν: Πᾶσα ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος· διότι τὸ ἀεικίνητον εἶναι ἀθάνατον· πᾶν δὲ ὅ,τι κινεῖ ἄλλο τι καὶ κινεῖται ὑπ' ἄλλου, ἐπειδὴ ἔχει ὅρια κινήσεως, ἔχει καὶ τῆς ζωῆς ὅρια· μόνον λοιπὸν ὅ,τι κινεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ, ἐπειδὴ δὲν καταλείπει τὴν κίνησιν, οὐδέποτε παύει κινούμενον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἄλλα, εἰς τὰ ὁποῖα μεταδίδει τὴν κίνησιν, εἶναι πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως. . . . Ἐπειδὴ λοιπὸν ὅ,τι κινεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ εἶναι ἀρχὴ κινήσεως, τότε τοῦτο δὲν δύναται νὰ φθείρῃ οὔτε νὰ γίνῃ, διότι ἄλλως θὰ ἠρέμει ὅλος ὁ οὐρανὸς (κόσμος) καὶ θὰ ἔσταμάτα πᾶσα δημιουργία, διότι θὰ ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ νέα ἀρχὴ κινήσεως καὶ δημιουργίας. Οὕτως εἶναι πρόδηλον ὅτι τὸ κινεῖν αὐτὸ ἑαυτὸ εἶναι ἀθάνατον καὶ διὰ τούτου δυνάμεθα θαρρούντως νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ἔχει ὀρισθῆ ἢ οὐσία καὶ ἡ ἔννοια τῆς ψυχῆς. Πᾶν δηλ. σῶμα, δεχόμενον ἔξωθεν τὴν κίνησιν, εἶναι ἄψυχον, πᾶν δὲ δεχόμενον αὐτὴν ἐξ ἑαυτοῦ ἔσωθεν εἶναι ἔμψυχον, διότι ἡ κίνησις εἶναι τὸ φυσικὸν χαρακτηριστικὸν τῆς ψυχῆς. Ἐὰν τοῦτο οὕτως ἔχει, ἔὰν ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ κινεῖν αὐτὸ ἑαυτὸ, ἀνάγκη νὰ εἶναι ἀγέννητος καὶ ἀθάνατος.

Τὴν ἀπόδειξιν ταύτην παρέλαβεν ὁ Πλάτων ἐκ τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας, ἐκ τῆς ἀστρονομίας, παρὰ τοῦ διασήμου Πυθαγορείου ἰατροφιλοσόφου Ἀλκμέωνος τοῦ Κροτωνιάτου, καθ' ὃν ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος ὡς ὁμοιάζουσα πρὸς τοὺς θεοὺς ἐν τῇ αἰωνίᾳ κινήσει.

Ὁ Πλάτων ἀπὸ τῶν νεανικωτάτων ἔργων του (Πρωταγόρου...) μέχρι τοῦ ἐσχάτου γήρατός του (Νόμων) ἀφιέρωσεν ὁλόκληρον τὸν βίον του εἰς τὴν μελέτην τῆς φύσεως, ἀξίας καὶ προσορισμοῦ τῆς ψυχῆς ἐν ταῖς ποικιλωτάταις σχέσεσιν αὐτῆς καὶ τὰ πορίσματα τῶν μακρῶν μελετῶν του ἐζήτησε νὰ περιβάλη δι' ὅλου τοῦ κύρους τοῦ θείου φιλοσόφου, τοῦ φοιβολήπτου ποιητοῦ καὶ θεολήπτου προφήτου. Ἄλλ' ἐκ πάντων τῶν προβλημάτων τῆς ψυχῆς θεμελιώδους σημασίας διὰ τὸν Πλάτωνα εἶναι ἡ ἀθανασία αὐτῆς, διότι αὕτη εἶναι ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος, ἐφ' οὗ ἐπικοδόμησε τὴν ὅλην του θεωρίαν περὶ τοῦ κόσμου, τὴν θεωρίαν τῶν ἰδεῶν. Πᾶσαι (1) σχεδὸν

(1) Ἐκ πασῶν τῶν ἀποδείξεων δὲν ἔχουσιν ὡς λῆμμα τὴν θεωρίαν τῶν ἰδεῶν τὸ ἀ ἡμιόριον τῆς Α' ἀποδείξεως καὶ ἡ ΣΤ' (Ε') ἀπόδειξις.